

فرش بختیاری نماد هنر و تمدن ایرانی در بازارهای جهانی

تهیه کننده: مرتضی سلیمانی

مقدمه:

• استان چهارمحال و بختیاری با مساحتی حدود ۱۶۵۳۳ کیلومتر مربع معادل یک درصد مساحت کل کشور را داراست. این استان در ناحیه غربی ایران بین ۳۱ درجه و ۹ دقیقه تا ۳۴ دقیقه و ۴۸ درجه عرض شمالی و ۴۹ درجه و ۲۸ دقیقه تا ۵۱ درجه و ۲۵ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ واقع شده است. این استان از شمال و شمال غرب به استان کهگیلویه و بویراحمد از مغرب به استان خوزستان از شمال غرب به استان لرستان محدود است. مرکز این استان شهرستان شهرکرد می باشد که در میان مراکز استان های کشور بلندترین شهر از سطح دریاست و به همین سبب به بام ایران اشتهار یافته است.

یکی از معروفترین کالاهای تولیدی این استان که هم در بازارهای داخلی و هم در بازارهای خارجی دارای مزیت می باشد فرش دستباف است که در این مقاله به اختصار به معرفی آن می پردازیم.

فرش بختیاری

تولید فرش دستباف با نام تجاری بختیاری در استان چهارمحال و بختیاری سابقه ای دیرینه دارد. هنر و ذوق طراحان و بافندگان این فرش همراه با به کارگیری رنگ های ثابت، مصالح مرغوب و نقشه های جاذب و دل انگیز باعث شده تا این دست بافته در بازارهای جهانی از جایگاه مناسبی برخوردار شود به گونه ای که اغلب تاجران فرش دیدگاه مثبتی به فرش

اصیل بختیاری داشته و همواره خواهان آن می باشند.

براساس آمارهای موجود در حال حاضر در استان چهارمحال و بختیاری در حدود ۴۵ هزار دارقالی با اشتغال حدود ۱۰۰ هزار نفر وجود دارد که سالانه دارای توان بافت و تولید حدود ۴۰۰ هزار مترمربع فرش دستباف می باشند.

انواع فرش:

قالی بختیاری براساس طرح ها و نقشه های به کار گرفته در آن به شرح زیر می باشد:

انواع خشتی، انواع لچک و ترنج، گل مینا، سرو و کاج، گلدانی، لیلی و مجنون، پرندگان، حقه ای، بوته حقه یا سرکج، ماهی درهم علاوه بر طرح های فوق در بعضی از مناطق استان قالی قشقایی نیز با نام یلمه بافته می شود.

مشخصات فرش بختیاری:

فرش بختیاری دارای ویژگیهای منحصر به فردی است از جمله:

۱- ساختار تار و پود

این قالی عمدتاً دارای گره ترکی و معمولاً دو پود هستند. این قالی ها دارای تار و پود پنبه ای و خاب (پرز) پشمی می باشد. این تار و پود از پشم ریسیده شده و از طریق دباغی به دست می آید.

۲- رنگ بندی

نوع و نحوه انتخاب رنگ در فرش های بختیاری یکی از مهم ترین ویژگیهای شناخته شده در این فرش ها می باشد. نوع رنگ لاکمی مورد استفاده و همچنین سبز، خاص فرش های بختیاری، از مهمترین ویژگی

اندازه فرشهای بختیاری متنوع بوده و با توجه به نوع سفارش و سلیقه خریداران تولید می گردد.

قالی سجاده ای آن ۲,۵×۲,۴۰ متر و ۲×۳ می باشد. بافت کناره های پهن و طویل نیز در بین آنها رواج فراوان دارد.

عمده ترین فرش های تولیدی بختیاری دارای ابعاد زیر می باشد:

۳×۲ یا ۶ متری

۱,۵×۲,۵ یا قالیچه

۱×۱,۱۰ یا ذرع و نیم

۰/۸×۲ انواع کناره

بازارهای هدف

عمده ترین بازارهای هدف فرش بختیاری کشورهای آمریکا، کانادا، کشورهای اروپایی به ویژه آلمان و ایتالیا، آسیای میانه و کشورهای حوزه خلیج فارس می باشد.

تجار و بازرگانان

اتحادیه تعاونی های فرش دستباف روستایی و ۷ شرکت تحت پوشش، علاوه بر این تعداد زیادی از تجار و بازرگانان تهرانی و اصفهانی فرش مورد نیاز مشتریان خود را از این استان تهیه می نمایند.

نتیجه

استراتژی توسعه صادرات یا برونگرایی تجاری یکی از اصولی ترین استراتژی هایی است که اکثر اقتصاددانان در مورد کلیات آن اتفاق نظر دارند. تخصص و تقسیم نیروی کار، افزایش بهره وری و صرفه جویی های ناشی از مقیاس تولید، معرفی فن آوری ها و کارآفرینی های جدید در عرصه فعالیتهای اقتصادی، بهبود کیفیت کالاهای تولیدی، ایجاد اشتغال پایدار و افزایش سطح آن، افزایش قابلیت دسترسی به اهداف و سیاستهای کلان، نرخ رشد مورد انتظار و ... تنها بخشی از دستاوردهای این استراتژی به شمار می روند. در حالت کلی این ادعا که (تنها توسعه صادرات می تواند ادامه حیات ملت ها و رفاه آنان را به مقیاس بسیار وسیعی تضمین کند) ادعای بی ربطی نیست. بنابراین بر همه تصمیم سازان، تصمیم گیران و مجریان برنامه ها فرض است که به اهمیت استراتژی (توسعه و جهش صادرات) بیش از پیش عنایت داشته و هرکس در سطح خود تلاش مضاعفی را در این راه به کار گیرد.

در استانهای کشور نیز بر همه مسئولان لازم است تا در حوزه فعالیت خود، به اهمیت توسعه صادرات در برنامه ها، فعالیتها و رویکردهایی که اتخاذ می نمایند توجه جدی داشته و با عنایت به اصل تقسیم کار ملی و مزیت نسبی به گونه ای عمل نمایند که تلاش برای تولید صادراتگرا به یک فرهنگ فراگیر و ضرورتی اجتناب ناپذیر تبدیل شود و هر استان بتواند جایگاه خود در اقتصاد ملی و فراملی را یافته و سهم تجاری خود را حفظ و ارتقاء بخشد.

در این میان استان چهارمحال و بختیاری به دلیل داشتن موقعیت خاص جغرافیایی و پتانسیل های قابل توجه در زمینه فرش دستباف که شهرت جهانی یافته و نماد هنر و تمدن ایرانی در بازارهای جهانی به شمار می رود بتواند خود را از یک اقتصاد معیشتی مبتنی بر کشاورزی، دامداری به یک اقتصاد مبتنی بر تولید و تجارت تبدیل نماید که رشد و تعالی این رویکرد جدید به همت عالی همه مردم و مسئولان نیازمند است.

منابع: سازمان توسعه تجارت، سازمان بازرگانی استان چهارمحال و بختیاری

عمده ترین بازارهای

هدف فرش بختیاری

کشورهای آمریکا،

کانادا، کشورهای

اروپایی به ویژه آلمان

و ایتالیا، آسیای میانه و

کشورهای حوزه خلیج

فارس می باشد

رنگ های فرش این استان می باشد که با سایر موارد مشابه در دیگر فرشهای ایران تفاوت دارد.

رنگ های مورد استفاده در این قالی ها بیشتر در زمینه های قرمز، آبی روشن، آبی تیره، سبز، نارنجی و زرد می باشد.

۳- رنگریزی

در گذشته زنان عشایر بختیاری در اوقات خاص یا به هنگام جابجایی (کوچ) سالیانه خود گیاهان رنگ دار طبیعی را جمع آوری و خشک می کردند، سپس با شناختی که از خاصیت رنگ دهی آن ها داشتند آنها را در آب جوشانده و مایه رنگین آن را استخراج کرده و همراه با دانه های آب انار ترش مورد استفاده قرار می دادند و رنگ های باثباتی به دست می آوردند.

در بعضی موارد برای کاستن شدت تندی و پختگی رنگ ها از خاکستر استفاده می کنند، در حال حاضر ۹۰٪ رنگ های مورد استفاده در فرش های بختیاری گیاهی می باشند.

۴- ابعاد فرش